

Voorjaarsfenologie 2014

Ellen de Bruin

Dit artikel beschrijft de vroegste voorjaarswaarnemingen uit 2014. Voor de berekening en de methode van gemiddelde vroegste datum en bandbreedte verwijs ik naar het artikel Voorjaarsfenologie 2003 in De Gierzwaluw jg. 41 (4) p. 27-38. De uitleg is ook te vinden op de website van de VWGA (kijk op vogelsamsterdam.nl/voorjaarsfenologie). Van Zwarte Roodstaart, Tijftjaf en Zwartkop worden alleen zangwaarnemingen meegeteld voor de voorjaarsfenologie. Op de website is ook de zgn. overall fenologielijst te vinden, waarin van de geselecteerde soorten de eerste en tweede vroegste datum aller tijden wordt genoemd.

Behalve 1 melding op het Amsterdams VogelNet zijn alle voorjaarswaarnemingen van 2014 verkregen via waarneming.nl. De gegevens staan vermeld in de tabel. De berekende waarden ontving ik van Jan van Blanken, waarvoor dank.

Conclusie

Van de soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er in 2013 vijftien vroeg: Kluut, Grutto, Zwarte Stern, Gierzwaluw, Oeverzwaluw, Blauwborst, Paapje, Tapuit, Sprinkhaanzanger, Snor, Spotvogel, Kleine Karekiet, Braamsluiper, Tuinfluiter en Zwartkop. Vroeg wil zeggen dat de eerste waarnemingsdatum in 2014 voor de startdatum van de bandbreedte (berekend tot en met 2013) valt. Daarnaast zijn er vier soorten die in 2014 voor het eerst werden gezien op de eerste dag van de bandbreedte en daar dus net binnen vallen: Bontbekplevier (19-2), Rietzanger (29-3), Fluiter (23-4) en Tijftjaf (24-2).

Geen enkele soort arriveerde laat (eerste waarnemingsdatum na de einddatum van de bandbreedte). Al met al laat dit zien dat 2014 een jaar was waarin de omstandigheden gunstig waren voor een aantal broedvogels om vroeg te arriveren.

Hieronder worden enkele soorten nader besproken.

Kluut Op 3-1 werd een Kluut waargenomen op de Kinseldam. Dit betrof een overwinterend exemplaar; een erg koude winter was het ook niet. Op 22-2 werd een Kluut gezien op het Landje van Geijssel, een dag voor de startdatum van de bandbreedte.

Zwarte Stern De waarneming van een Zwarte Stern aan de Uitdammerdijk op 4-4 betekent een verbetering van de 2^e datum (12-4) uit 1942 en 1991.

Kluut arriveerde, los van een overwinterende vogel in Waterland, iets vroeger dan normaal

FOTO: MARIANNE SLOT, kinsel, 4 april 2014

Dit jaar verbeterde de Oeverzwaluw de 2e datum ooit

FOTO: HANS NIEKUS, de hoge-dijk 30 juni 2014

		vroegste datum	locatie	waarnemer(s)	bron	periode (n)	gvd	bandbreedte t/m 2013
1	Zomertaling	16-3-2014	Landje van Geijsel	OW	wm.nl	1960-2013 (53)	21-3	7/3-4/4
2	Purperreiger	13-4-2014	Ilperveld (1>NW)	AdH	wm.nl			
3	Lepelaar	19-2-2014	Polder IJdoom	JR, FM	wm.nl	1962-2013 (48)	6-3	7/2-3/4
4	Boornvalk	12-4-2014	Artis	WvdW	AVN	1960-2013 (54)	13-4	29/3-28/4
4	Boornvalk	12-4-2014	Aalsmeer-Oosteinderweg	DJ	wm.nl	1960-2013 (54)	13-4	29/3-28/4
5	Kluut	3-1-2014	Kinseldam	FvG	wm.nl	1965-2013 (48)	13-3	23/2-31/3
6	Kleine Plevier	17-3-2014	Landje van Geijsel	GvD, WS	wm.nl	1959-2013 (52)	29-3	7/3-20/4
7	Bontbekplevier	19-2-2014	Landje van Geijsel	HN, WS	wm.nl	1972-2013 (41)	2-3	19/2-13/3
8	Kemphaan	4-1-2014	Bovenkerkerpolder	FS	wm.nl			
9	Grutto	29-1-2014	Landje van Geijsel	HB, HN	wm.nl	1959-2013 (55)	18-2	4/2-4/3
10	Groenpootruiter	5-4-2014	Polder IJdoom	FV	wm.nl	1965-2013 (47)	10-4	25/3-26/4
11	Visdief	4-4-2014	Uitdammerdijk, Gouwee	NA	wm.nl	1957-2013 (57)	8-4	30/3-17/4
11	Visdief	4-4-2014	IJmeer	RBom	wm.nl	1957-2013 (57)	8-4	30/3-17/4
12	Zwarte Stern	4-4-2014	Uitdammerdijk	NA	wm.nl	1962-2013 (48)	27-4	16/4-8/5
13	Zomertortel	25-5-2014	Waterland-Buitengouw	RV	wm.nl	1959-2013 (53)	2-5	23/4-11/5
14	Koekoek	19-4-2014	A'darnse Bos-Koenenkade	PM	wm.nl	1957-2013 (57)	21-4	13/4-29/4
15	Gierzwaluw	5-4-2014	Amsterdam-omg.Dusartstraat	MB	wm.nl	1958-2013 (56)	18-4	11/4-25/4
16	Oeverzwaluw	13-3-2014	IJburg (2>W)	AH	wm.nl	1960-2013 (49)	11-4	28/3-25/4
17	Boerenzwaluw	28-3-2014	Middelpolder	NA	wm.nl	1955-2013 (59)	30-3	23/3-6/4
18	Huiszwaluw	11-4-2014	Weesp (ten W van de Vecht)	OW	wm.nl	1959-2013 (55)	18-4	5/4-1/5
19	Gele Kwikstaart	25-3-2014	Rijperweg	HN	wm.nl	1957-2013 (55)	31-3	18/3-13/4
20	Nachtegaal	13-4-2014	IJmeerkust-Vijfhoek tot Muiden	RBe, FvG	wm.nl	1956-2013 (58)	16-4	11/4-21/4
21	Blauwborst	4-3-2014	Ilperveld	HvG	wm.nl	1982-2013 (32)	22-3	13/3-31/3
22	Zwarte Roodstaart	18-3-2014	Amsterdam-Noord	GB	wm.nl	1962-2013 (51)	26-3	11/3-10/4
23	Gekraagde Roodstaart	22-4-2014	Waterland-Liergouw	WvdS	wm.nl	1958-2013 (55)	16-4	4/4-28/4
24	Paapje	16-4-2014	Overdiemen	SB	wm.nl	1965-2013 (42)	29-4	18/4-10/5
25	Tapuit	23-3-2014	Rijperweg	BvdB	wm.nl	1963-2013 (50)	9-4	27/3-22/4
26	Sprinkhaanzanger	3-4-2014	Vijfhoek	JvdB	wm.nl	1963-2013 (46)	15-4	4/4-26/4
27	Snor	5-4-2014	Lutkemeerpolder	JvB	wm.nl	1957-2013 (50)	14-4	6/4-22/4
28	Spotvogel	27-4-2014	Amstelveen-Waardhuizen	PPB	wm.nl	1957-2013 (57)	7-5	1/5-13/5
29	Bosnietzanger	3-5-2014	Brettenzone	PT	wm.nl	1957-2013 (56)	4-5	24/4-14/5
30	Grote Karekiet	25-5-2014	Bloemendalergouw	RV	wm.nl			
31	Kleine Karekiet	9-4-2014	Amstelveen	RW	wm.nl	1957-2013 (57)	25-4	15/4-5/5
31	Kleine Karekiet	9-4-2014	Vijfhoek	RBo	wm.nl	1957-2013 (57)	25-4	15/4-5/5
32	Rietzanger	29-3-2014	Vijfhoek	OW	wm.nl	1957-2013 (57)	9-4	29/3-20/4
32	Rietzanger	29-3-2014	Waterland-Zeedijk	DK, EdB, RivD	wm.nl	1957-2013 (57)	9-4	29/3-20/4
32	Rietzanger	29-3-2014	Lutkemeerpolder	MS	wm.nl	1957-2013 (57)	9-4	29/3-20/4
33	Braamsluiper	5-4-2014	Diemerpark	SW, ED, RB, FV, NA	wm.nl	1956-2013 (58)	20-4	13/4-27/4
33	Braamsluiper	5-4-2014	Science Park	EV	wm.nl	1956-2013 (58)	20-4	13/4-27/4
34	Grasmus	15-4-2014	Geuzenbos	EdB, RivD	wm.nl	1957-2013 (57)	21-4	14/4-28/4
34	Grasmus	15-4-2014	Diemerpark	WvdS	wm.nl	1957-2013 (57)	21-4	14/4-28/4
35	Tuinfluit	15-4-2014	Brettenzone	EdB, RivD	wm.nl	1957-2013 (57)	21-4	16/4-26/4
36	Zwartkop	5-3-2014	Nieuwe Diep-Nesciobrug	CS	wm.nl	1960-2013 (54)	3-4	22/3-15/4
37	Fluiter	23-4-2014	Amstelpark	PBe	wm.nl	1959-2013 (48)	1-5	23/4-9/5
38	Tijftjaf	23-2-2014	Middelpolder	KdJ, JBr	wm.nl	1957-2013 (57)	7-3	23/2-19/3
39	Fitis	25-3-2014	Amstelveense Poel	TvL	wm.nl	1957-2013 (57)	26-3	18/3-3/4
39	Fitis	25-3-2014	Middelpolder	EL	wm.nl	1957-2013 (57)	26-3	18/3-3/4
39	Fitis	25-3-2014	Westgaarde	KJ	wm.nl	1958-2013 (55)	26-3	18/3-3/4
40	Grauwe Vliegenvanger	7-5-2014	Vijfhoek	WvdS	wm.nl	1961-2013 (50)	4-5	24/4-14/5
41	Bonte Vliegenvanger	13-5-2014	Vijfhoek	GvD	wm.nl		26-4	17/4-5/5
42	Buidelmees	23-5-2014	Polder IJdoom	RS	wm.nl	1957-2013 (54)		
43	Wielewaal	19-5-2014	Kalfjeslaan/Kleine Loopveld	PBe	wm.nl	1960-2013 (53)	11-5	1/5-21/5

Gierzwaluw Op 5-4 werden twintig Gierzwaluwen gezien in De Pijp, een datum die de 2^e datum in 2007 en 2009 evenaart.

Oeverzwaluw De twee Oeverzwaluwen op IJburg dd. 13-3 betroffen twee overvliegende exemplaren. Deze datum is een verbetering van de 2e datum (22-3) in 2009 en 2010.

Blauwborst De datum van 4-3 is een evenaring van de 1e datum in 1991 (Brettenzone).

Sprinkhaanzanger & Snor De eerste Sprinkhaanzanger op 3-4 en de eerste Snor op 5-4 werden precies één dag voor de startdatum van de bandbreedte gehoord. De waarneming van de Sprinkhaanzanger is een verbetering van de 1e datum in 1990 en 2005 (beide Brettenzone).

Braamsluiper De twee afzonderlijke waarnemingen van een Braamsluiper op 5-4 betekenen een verbetering van de 2e datum (7-4) uit 2009.

Tuinfluit Ook deze soort werd op 15-4 precies één dag voor de startdatum van de bandbreedte waargenomen.

Twee vroege waarnemingen van een Braamsluiper in 2014

FOTO: ROBERT HEEMSKERK

Gebruikte afkortingen

AdH	Albert de Hoon	GB	Greet Boomhouwer	PM	Paul Marcus
AH	A Huissen	GvD	Guus van Duin	PPB	Peter-Paul Boermans
AJ	Auke Jansen	HB	Henk Bakkenes	PT	Paul Tak
AL	Amout Linckens	HN	Hans Niekus	RB	Rob Baars
BvdB	Bob van den Broek	HvG	Hans van Groen	RBe	Ruud Bennink
CS	C.S. Roselaar	JBr	Jeroen Brandjes	RBo	Roely Bos
DJ	D.J.v.Roest	JR	Jurgen Rotteveel	RBom	Roeland Bom
DK	Diederik Kok	JvB	Jan van Blanken	RivD	Ricardo van Dijk
ED	Edial Dekker	JvdB	Joop van den Brink	RS	Ronald Sunnotel
EdB	Ellen de Bruin	KdJ	Klaas de Jong	RV	René Vos
EL	Edwin Leijen	KJ	Kees Jonker	RW	René Wolbers
EV	Els Velzing	MB	Martijn Blok	SB	Sander Bos
FM	Floris Molenbeek	MS	Marisa Stoffers	SW	Steven Wytema
FS	Fred Scholte	NA	Niels Aagaard	WS	Will Schep
FV	Frank Visbeen	OW	Onno Wildschut	WvdS	Wim van der Schot
FvG	Frank van Groen	PBe	Patrick Bergkamp	WvdW	Willem van der Waal